

SUP VAIKŲ POJŪČIŲ AKTYVINIMAS SAVADARBĖMIS PRIEMONĖMIS

Lukas Kamarauskas BCaBA

 [terapeutas_lukas](https://www.instagram.com/terapeutas_lukas)

AR KADA PAGALVOJOTE, KAIP VEIKIA MŪSŲ SESORINĖS SISTEMOS?

UOSLĖ SKONIS KLAUSA REGA TAKTIKA
PROPRIORECEPCIJA INTERORECEPCIJA VESTIBIULIARIKA

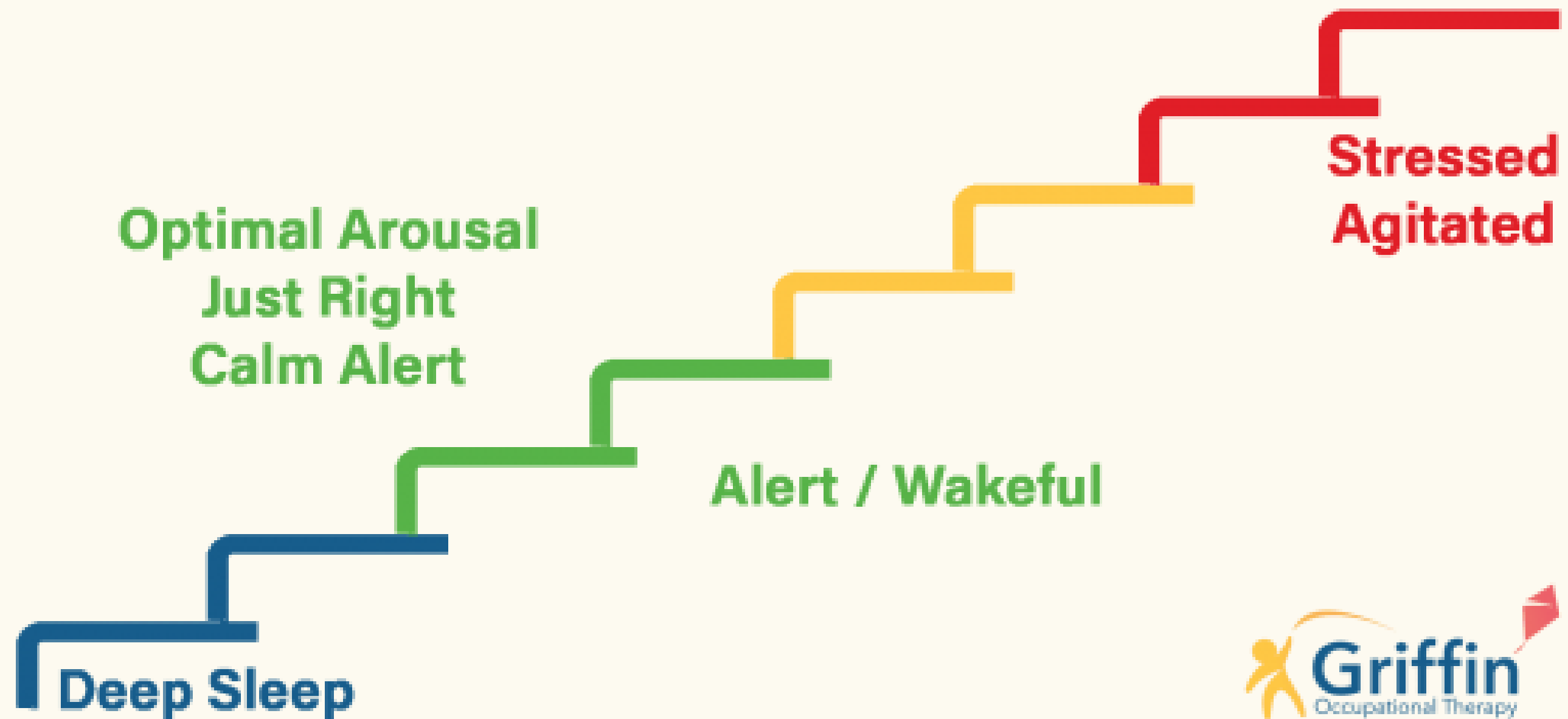

Kas yra sensorinė integracija?

Tai centrinės nervų sistemos gebėjimas sisteminti, sujungti ir pojūčiais apdoroti iš kūno bei aplinkos gaunamą informaciją; tai **neurologinis procesas**, kurio metu siekiama išgauti adekvatų atsaką į aplinkos dirgiklius (Ayres, 2005)

SAŠAJOS TARP AKTYVUMO IR SENSORINĖS INTEGRACIJOS

SENSORINĖS INTEGRACIJOS SUTRIKIMAI

- Sensorinės moduliacijos sutrikimai (hipojautrumas ir hiperjautrumas)
- Sensorinės diskriminacijos sutrikimai (sunkumai suprasti daiktų formas, savybes, pastebėti skirtumus tarp raidžių, skonio ir kvapo)
- Motorinių funkcijų sutrikimai (motorinio planavimo ir pusiausvyros ypatumai)

TAKTILINĒ SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Vaikas vengia išsitepti	Vaikas ne visada reaguojā j prisilietimus
Vengia kontakto su kitais asmenimis	Patinka teplios medžiagos
Išrankus rūbų tekstūrai	Nejaučia diskomforto įsitepus
Vengia eiti basomis	Vaikas ypatingai mėgsta prisilietimus
Vaikui nepatinka kasdienės veiklos	

PROPRIORECEPTINĖ SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Negraduoja jėgos ir judesių	Per stipriai laiko rašymo priemonę ar įrankius
Kyla sunkumai atliekant smulkiosios motorikos veiklas	Pasižymi aukštu skausmo slenksčiu
	Gali dažniau dėti į burną nevalgomus daiktus
	Vaikas ypatingai mėgsta prisilietimus
	Gali siekti vibracijos

VESTIBULINĖ SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Nemėgsta aktyvių žaidimų	Mėgsta aktyvias veiklas
Kankina supimo liga	Gali dažnai suktis
Sutrikusi kūno koordinacija ir pusiausvyra	Mėgsta nestabilius paviršius
Nemėgsta staigių kūno padėties pasikeitimų	Būdingas siūbavimas sėdint ar stovint
Bijo lipti laiptais, keltis liftu, suptis	

SKONIO IR UOSLĒS SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Vengia tam tikros tekstūros ar gamintojo maisto	Dedasi j burnā nevalgumus daiktus
Jautrus prieskoniams ar kvepalams	Valgo per dideliais gabaliukais, mažai kramto
Išrankus maisto temperatūrai	Uosto žmones ar daiktus

KLAUSOS SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Vengia stipraus garso	Nereaguoja į aplinkos garsus
Gali bijoti staigaus garso pasikeitimo	Neatsišaukia kviečiamas vardu
Vengia koncertų ar spektaklių	Sunkiau supranta instrukcijas

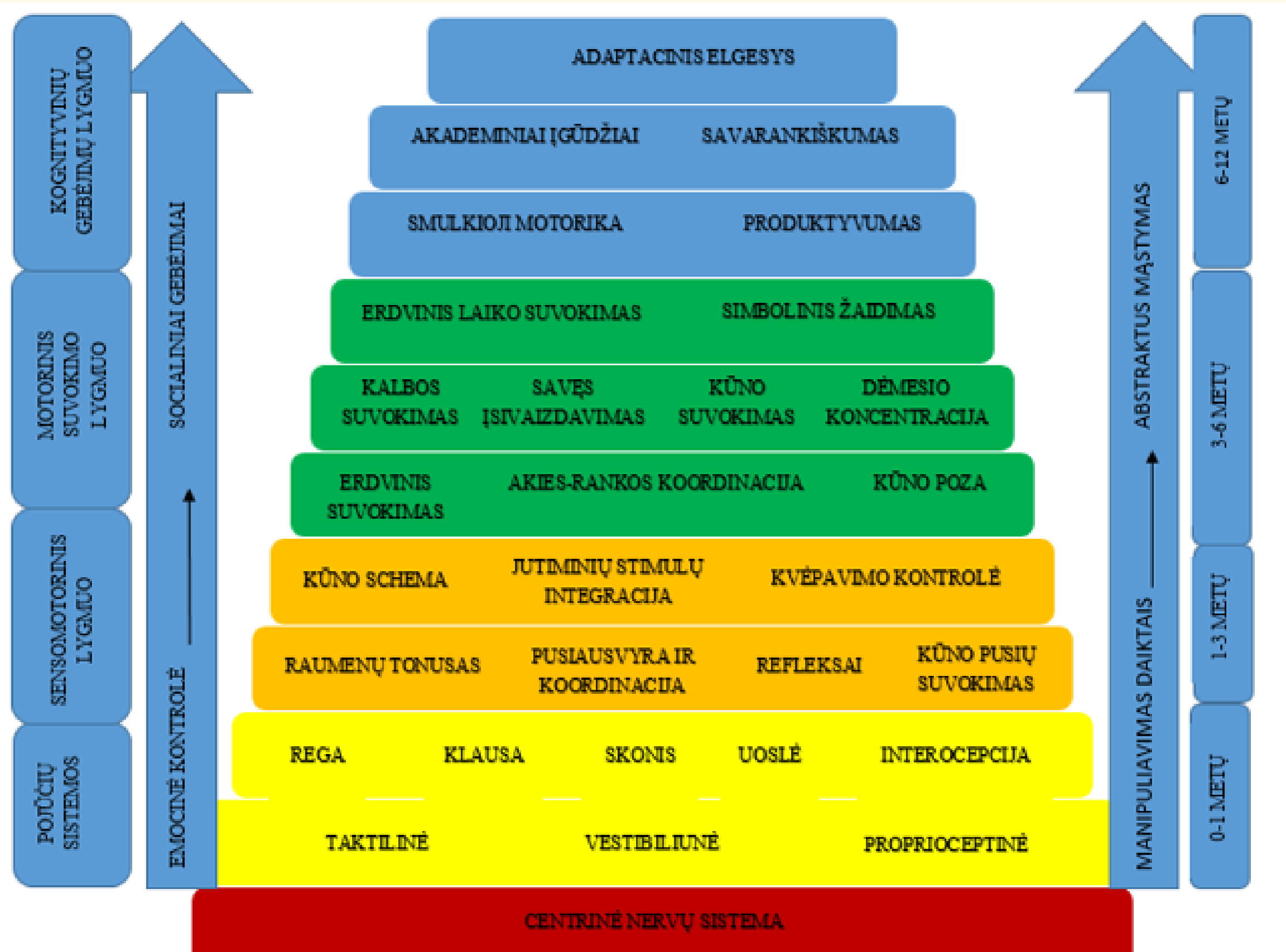
REGOS SISTEMA

Hiperjautrumas	Hipojautrumas
Jautriai reaguoja į šviesą	Mėgsta besisukančius daiktus
Reikia ilgesnio laiko priprasti prie pasikeitusio apšvietimo	Dažnai mirksi
Dėmesį išblaško įvairūs vaizdiniai dirgikliai	Iš arti žiūri į daiktus
	Mėgsta ir siekia vizualinių dirgklių

Klausimas: kuo taktilinė sistema skiriasi nuo proprioceptinės?

- A. Niekuo, tai tik įmantresnis pavadinimas
- B. Proprioceptinė sistema atsakinga už kovok arba skrisk reakcija, o taktilinė skatina nusiramimą
- C. Taktilinė sistema atsakinga už kovok arba skrisk reakcija, o proprioceptinė skatina nusiramimą

MOKYMO SI PIRAMIDĖ

SENSORINIS BUTELIS IŠ ŠIAUDELIŲ

Reikės:

- vandens butelio;
- žirklių;
- spalvotų šiaudelių;
- smulkių kamuoliukų.

SVARBU: su mažais vaikais priemonę naudoti tik su priežiūra, kadangi smulkiais daiktais galima užspringti. Sensorinės priemonės pritaikomumas yra pakankamai siauras, todėl pagal galimybes galite priemonę daryti kartu su vaikais – mokyti kirpti, imesti, užsukti, atsukti.

SENSORINIS BUTELIS IŠ SPALVOTŲ RYŽIŲ

SENSORINIS BUTELIS IŠ VANDENS KAMUOLIUKŲ

GALAXY

SENSORINIS KREPŠYS

Reikės:

- plaukų gelio;
- maisto maišelių;
- įvairių smulkių daiktų (blizgučių, žvaigždučių, vandens kamuoliukų ir pan.);
- maistinių dažų.

PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

- Rašymo įgūdžiai
- Skaičių atpažinimo ir įvardijimo mokymas
- Imitaciniai įgūdžiai
- Vizualiniai įgūdžiai (rūšiavimas, ieškojimas tokių pačių daiktų)

PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

RAMINANČIOS IR AKTYVINANČIOS REGOS SISTEMOS VEIKLOS

Raminančios	Aktyvinančios
Simetriškos dekoracijos	Netvarkingos asimetriškos dekoracijos
Pastelinės spalvos	Ryškios spalvos
Natūralus apšvietimas	Liuminescencinės lempos
Burbulai vidurio linijoje	Burbulai periferijoje

SENSORINIS KAMUOLYS

Reikės:

- permatomų ir nepermatomų balionų;
- vandens;
- piltuvėlio;
- įvairių smulkių daiktų (blizgučių, žvaigdučių, kamuoliukų).

PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

- Emocijų reguliavimas
- Atpažinimo ir įvardijimo įgūdžiai

RAMINANČIOS IR AKTYVINANČIOS TAKTILINĖS SISTEMOS VEIKLOS

Raminančios	Aktyvinančios
Minkšti daiktai	Dygliuoti daiktai
Gilūs paspaudimai	Lengvi prisilietimai
Neutrali temperatūra	Perdėtai šilta arba šalta temperatūra
Medvilinė	Šiurkšti medžiaga (švitrinis), poliesteris, vilna
Plastikinės audinių tvirtinimo detalės	Odinės audinių tvirtinimo detalės

VEIKLOS SU BURBULINE PLĖVE

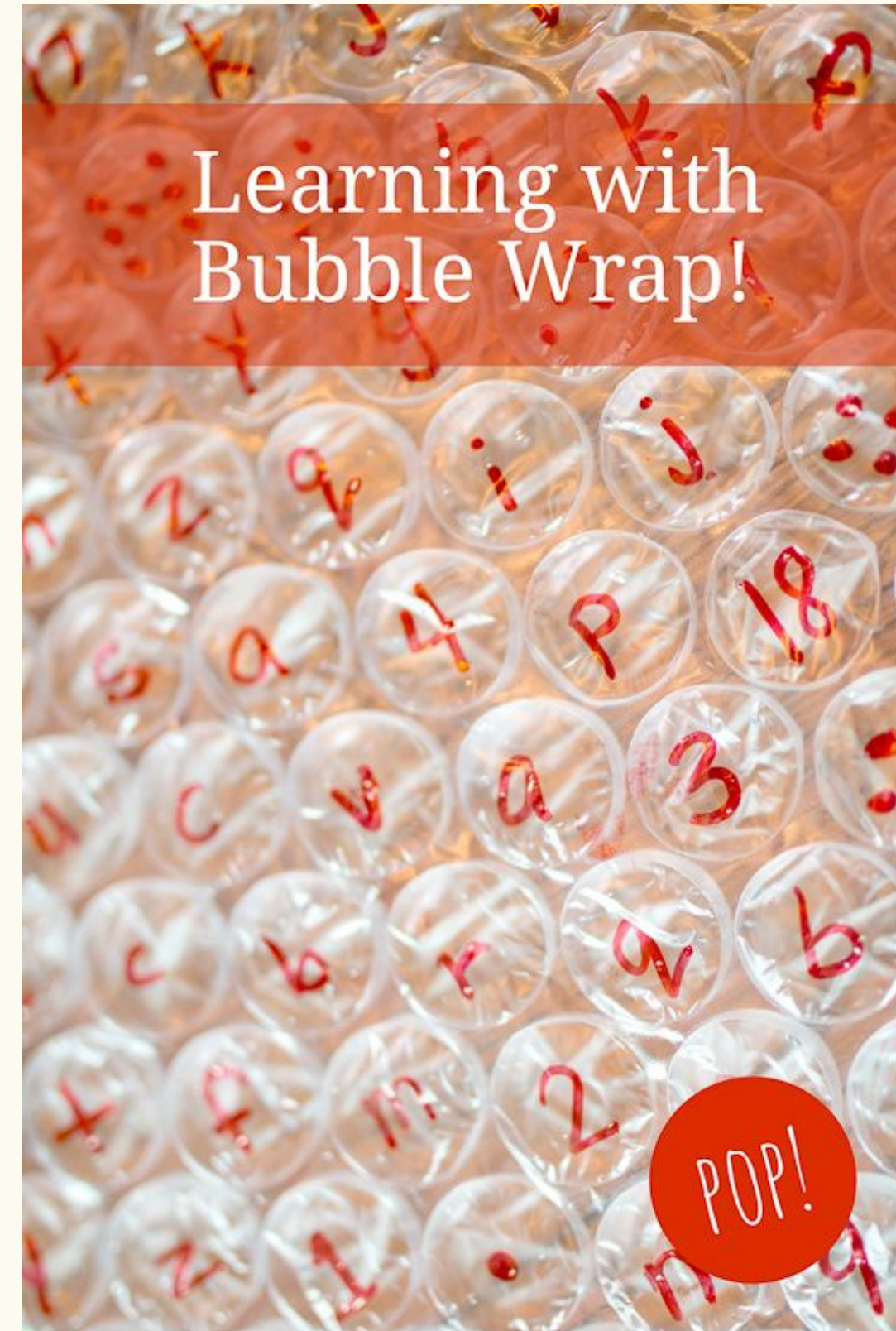
- Mašinėlių trasos komponentas

- Formų šampų darymas

- Skaičių ar raidžių mokymasis

- Burbulinės plėvės sprogdinimas naudojant kočėlą

- Dažymas su burbuline plėve apklijuotu kočėlu

- Piešimas su burbuline plėve ant kojų

Bubble Wrap
STOMP Painting

- Piešimas kūnu

*Bubble Paint
Body Slam*

- Grupinė veikla spaudžiant burbulinę plėvę ant kito vaiko kūno – suspaudyti pagal seką
- Piešimas ant burbulinės plėvės naudojant volelį

- Piešimas ar rašymas ant burbulinės plėvės rankomis ar teptuku

**Klausimas: Koks pojūtis labiausiai lavinimas
žaidžiant su burbuline plėve?**

ATSPĖK GARSAŲ ŽAIDIMAS

- Pasiimkite įvairius garsus skleidžiančius daiktus (kavos pupelės, ryžių dubenėlis, plastmasiniai kamuoliukai, kamštukai,) ir juos sudėkite į dubenėlius.
- Jeigu ugdote vaiką (us) žemesnių gebėjimų, galite veiklą daryti skatinant imitacinius gebėjimus.
- Įtraukite minėtų daiktų fotografijas ir leiskite vaikui atspėti garsą jo neimituojant
- Leiskite vaikui atskirti kelis girdėtus garsus (jungtinė kontrolė)
- Leiskite vaikui ne tik atpažinti, bet ir įvardinti garsus
- Sunkinkite garsų panašumą (pradėkite nuo labai skirtingų garsų ir baikite labai panašiais)
- Atlikite veiklą grupėje

ATSPĖK KVARPĄ ŽAIDIMAS

Reikės:

- Butelių
- Bespalvių vatos ar medvilnės kamuoliukų
- Eterinių aliejų, kvapų ekstraktų ir pan.

Panaudojimo galimybės:

- Kvapų atpažinimas ir įvardijimas

RAMINANČIOS IR AKTYVINANČIOS UOSLĒS SISTEMOS VEIKLOS

Raminančios	Aktyvinančios
Vanilē, cinamonas, levanda	Pipirmetē, rožēs, citrina
Saldūs kvapai	Aštrūs kvapai (česnakas, svogūnas, pipirai)
Švelnūs kvēpalai	Stiprūs kvēpalai
Pažjstami	Nepažjstami

PIEŠIMAS RANKOMIS ANT PUTŲ

Reikės:

- skutimosi putų (atkreipti dėmesį į uoslės sistemos ypatumus);
- juodo ar tamsesnio pagrindo.

Pritaikymo galimybės:

- Objektų slėpimas ir plovimas
- Objektų ieškojimas
- Rašymo įgūdžių mokymas
- Raidžių ir skaičių atpažinimo ar įvardijimo mokymas

SENSORINIS KILIMAS AR KELIAS

Reikės:

- pagrindo (kartonas, medžio drožlių plokštė, minkštos dėlionės, neaukštos dėžės);
- klijų ar lipnios juostos;
- įvairių tekstūrų (makaronai, akmenukai, plunksnos, įvairi tekstilė, kankorėžiai, gilės ir t.t.).

- Nestabilūs paviršiai

- Nestabilūs paviršiai

- Vaikščiojimas ant storos virvės

- Estafetès

- Sensorinis kelias mokykloje

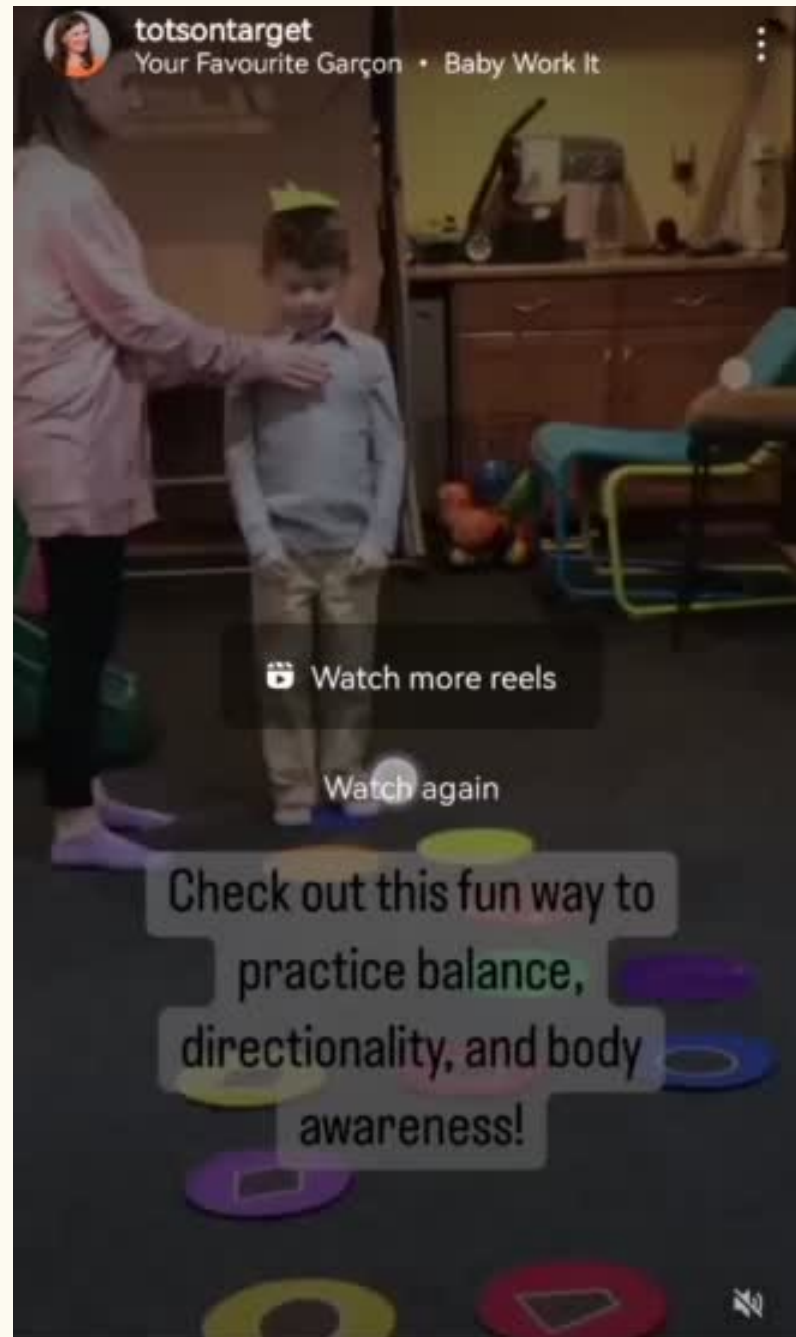
- Pagalvės

- Balionų ar kamuolių pernešimas kojų pagalba :

- Ėjimas užsimerkus, kai judesį prisilietimu kontroliuoja kitas žmogus

- Gyvūnų kortelės

Traukia kortelę iš kruvos ir vaizduojant tokią kūno padėtį (gyvūną) nueina nuo taško A iki taško B.

Ridena kubelį, koks gyvūnas iškrenta tokį reikia ir vaizduoti

Klausimas: kokie pagrindiniai pojūčiai lavinami vaikščiojimo kaip gyvūnui metu?

- A. Taktiliniai (lytėjimo)
- B. Vestibuliariniai (kūno padėties)
- C. Proprioreceptiniai (giliųjų jutimų)
- D. Regos

PŪTIMO VEIKLOS

- Burbulų gyvatė

Reikės:

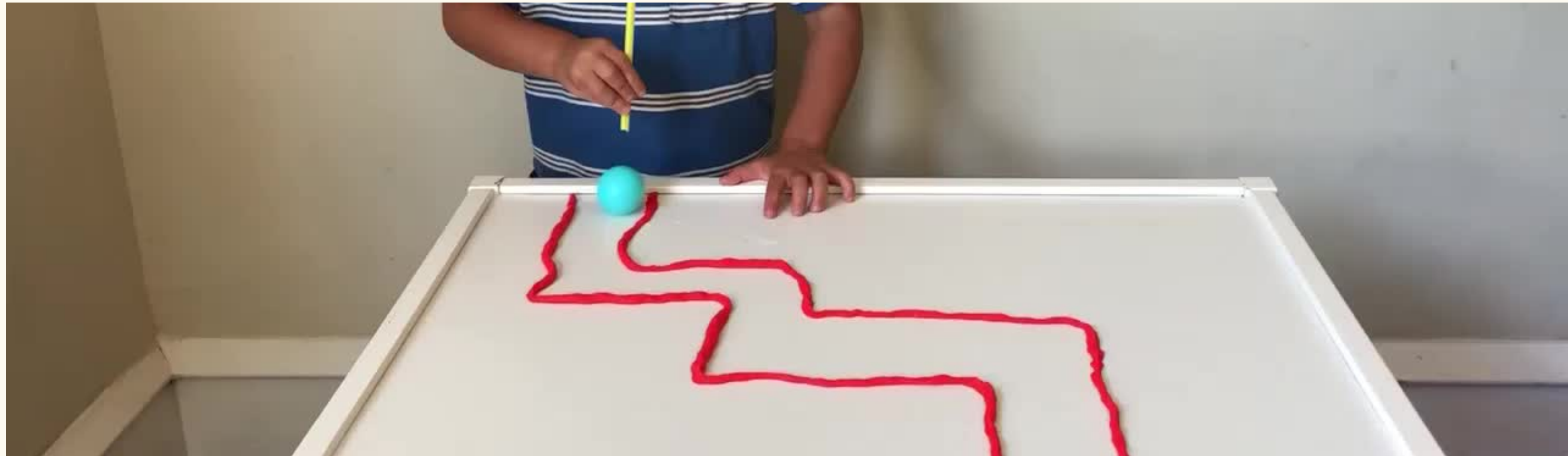
- butelio;
- kojinės;
- gumutės;
- burbulų skysčio.

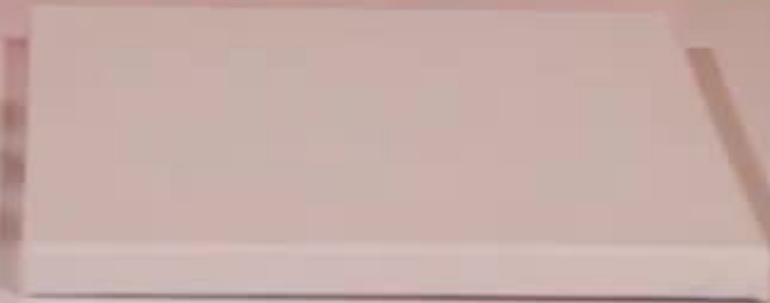
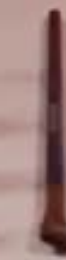

- Kamuoliuko pūtimas vienas kitam

- Pom-pom kamuoliukų pūtimas per kelią su šiaudeliu arba be

- Daiktų nustumimas naudojant gimtadienio švilpuką (#sprockettherapy)

Klausimas: kuo putimo veikla susijusi su kitomis sensorinėmis sistemomis ar įgūdžiais?

- A. Pučiant dirginama uoslė, todėl gerėja reakcija į įvairius kvapus
- B. Pučiant skatinama interorecepcija (savireguliacija)
- C. Tinkamai pučiant galima ugdyti vaiko kalbą
- D. Putimo metu skleidžiamas garsas gali pagerinti reakcijas į girdimusius stimulus

TENISO KAMUOLIUKAS

Reikės:

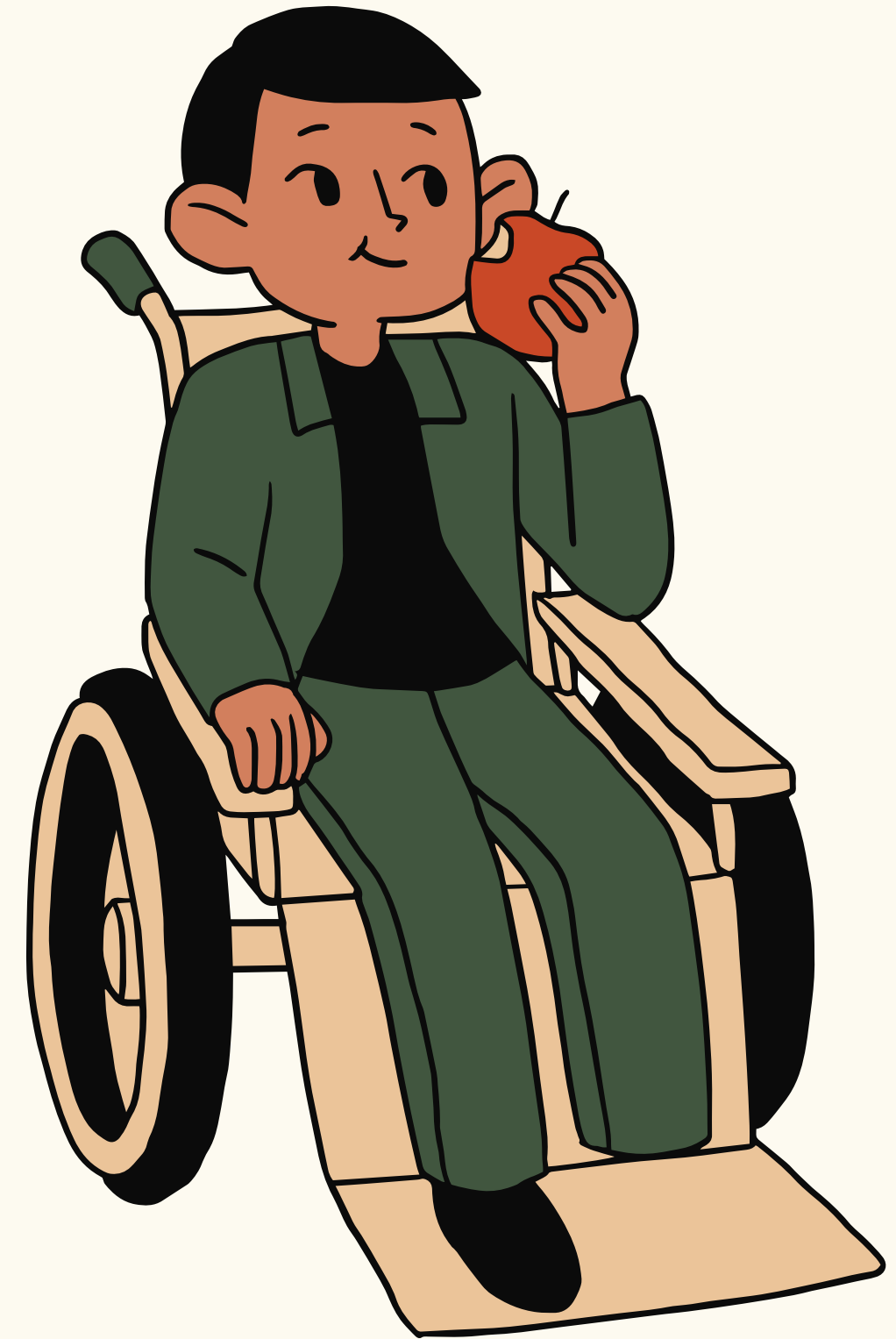
- teniso kamuoliuko;
- smulknesnių daiktų rinkimui.

Klausimas: koks pojūtis labiausiai
lavinamas spaudžiant teniso
kamuoliuką?

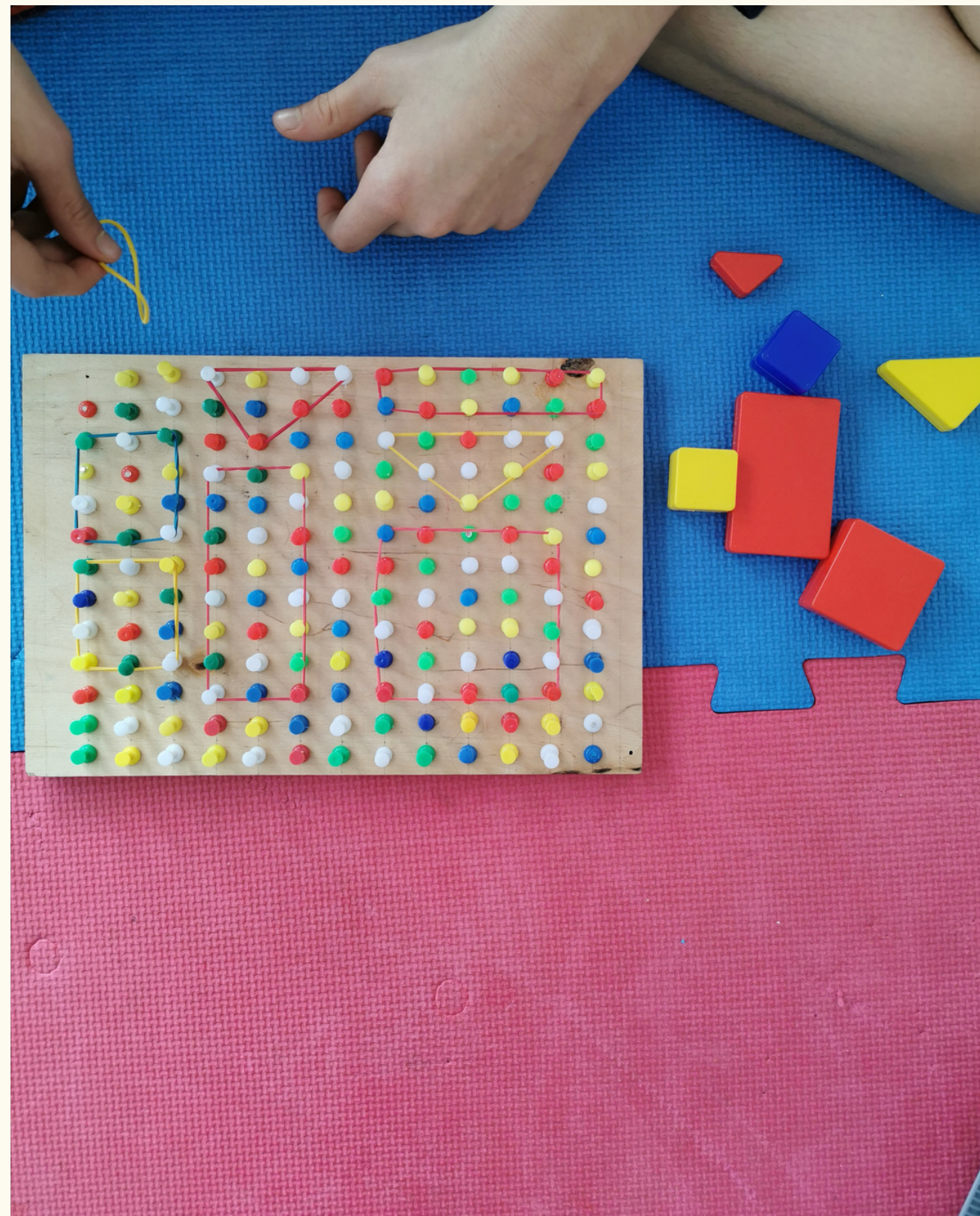
- A. Taktilinis
- B. Proprioreceptinis
- C. Vestibuliarinis
- D. Regos

GUMUČIŲ LENTA

Reikės:

- medienos ar drožlių plokštės;
- smeigtukų;
- spalvotų ar nespalvotų gumučių.

Klausimas: Kaip palengvinti gumučių veiklą?

KEMPINĖ

Reikės:

- didesnės automobilių kempinės;
- sagučių.

Klausimas: Kaip pasunkinti kempinės veiklą?

Taktilinės (lytėjimo) sistemos lavinimo veiklos, kurias su vaikais galite atlikti namuose! 🎲

DAIKTŲ MĖTYMO Į VANDENS BUTELĮ VEIKLA

Reikės:

- butelio;
- smulkesnių, spalvotų daiktų;
- virtuvinių žnyplių.

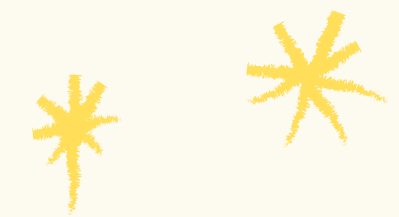

SKYSČIŲ PILSTYMO VEIKLA

Klausimas: Kaip padaryti veiklą įdomesne?

Kurkite istoriją ar junkite kelias sensorines veiklas

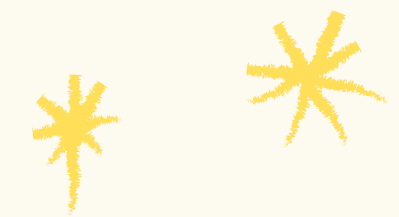
Vieną, lapkričio 23d. labai stipriai prisnigo. Apsnigo pingviną, mašiną, antį ir... laivą (leisti paliesti ir atspėti tik per lietimą). Visi vaikai nutarė sniegą nuo objektų nuvalyti juos įdedant į vandens butelį. Vieni čiupo juos pirštais, kiti su žnyplėmis. Įdėjus į butelį suprato, kad jie gali nuskesti, todėl greit čiupo puodelį ir auklėtojai pilant į puodelį vandenį kiekvienas prisidėjo prie objektų gelbėjimo.

Lapkričio 24d. prisnigo dar daugiau, tačiau tą dieną nebuvo butelio. Vietoj to, jie rado dėžę su vandeniu ir kempinių kalną. Vaikai merkdami į vandenį kempines jas prisipildė ir stipriai spaudžiant nuplovė nuo objektų sniegą. Vieni vaikai rinkosi dideles kempines, kiti digliuotas, kiti švelnesnes.

VEIKLOS SU SMĖLIU

Klausimas: Miglius labai jautriai reaguoja į prisilietimą prie smėlio. Kaip padaryti, kad smėlio veikla būtų malonesnė? Kaip Miglių pripratinti paliesti smėlį?

VIRVELĒS VĒRIMAS ANT MAKARONU AR SAGU

VANDENS PURKŠTUKO VEIKLA

DAIKTŲ IŠ VALGOMOSIOS ŽĖLĖS TRAUKIMO VEIKLA

DAIKTŲ RINKIMAS KOJŲ PAGALBA

BERNIUKO GYDYMO SU PLEISTRAIS VEIKLA

